

Sygn. akt V CSK 53/19

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku J. L.

przy uczestnictwie P. K.

o podział majątku wspólnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 czerwca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w O.

z dnia 10 sierpnia 2018 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w O. postanowieniem z dnia 14 grudnia 2017 r. dokonał podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności uczestników.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w O. zmienił postanowienie Sądu pierwszej instancji w zakresie rozstrzygnięcia o rozliczeniu przychodów z majątku wspólnego, wartości zbytego samochodu oraz pieniędzy ze wspólnego konta przez obniżenie kwoty 111 248,54 zł do kwoty 100 540, 54 zł i kwotę będącą wynikiem rozliczenia przychodów obniżył z 107540 zł do 85940 zł, a w pozostałej części oddalił apelację uczestnika.

W skardze kasacyjnej uczestnik powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego i nowego zagadnienia prawnego odniósł do konieczności wyjaśnienia:

- czy w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd może dokonać rozliczenia wartości składników majątkowych, które nie istniały w chwili dokonywania podziału oraz w chwili ustania wspólności, ponieważ zostały zużyte w czasie prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, ponadto czy i według jakich założeń powinny być rozliczone kwoty zgromadzone niegdyś na wspólnym rachunku małżonków, które zostały wydatkowane w okresie prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, kiedy oboje małżonkowie byli uprawnieni do posiadania i rozporządzania wspólnym majątkiem. W odniesieniu do przychodów ze wspólnego składnika majątku wspólnego wyjaśnienia wymaga, czy jeśli podziałem jest objęty (czynsz najmu), to obejmuje on dochód brutto, czy czysty dochód albo różnicę pomiędzy dochodem a ogólną sumą wydatków na koniec roku gospodarczego,

- czy wnioskodawczyni, zgłaszając żądanie rozliczenia kwot z rachunku wspólnego, nieistniejących w czasie zaprzestania prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, a następnie ustania wspólności majątkowej i orzekania o podziale, jest zobowiązana wykazać, że sumy z rachunku bankowego zostały wydane na cele wykraczające poza bieżące potrzeby rodziny, czy bezprawnie

roztrwonione przez drugiego małżonka i na jakie cele. W odniesieniu do ruchomości, czy ma obowiązek wykazania, że w dacie orzekania są one w posiadaniu drugiego małżonka i w jakim znajdują się stanie i to ona powinna ponosić konsekwencje niewykazania tego.

Potrzeba wykładni połączona została z wyjaśnieniem pojęcia zwrotu użytego w art. 31 § 2 pkt 1 k.r.o. „pobranego wynagrodzenia za pracę”, jak też rozstrzygnięcia, czy obejmuje ono otrzymywane przez małżonka świadczenia socjalne, wpływy z ubezpieczenia społecznego albo wsparcie rodziców w zaspokajaniu dzieci wypłacane na zaspokajanie potrzeb dzieci.

Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazuje rażące naruszenie art. 156 ust. 3 i 4 u.g.n., polegające na niepotwierdzeniu opinią rzeczoznawcy majątkowego wartości nieruchomości na dzień orzekania, chociaż od dokonanej wyceny upłynął okres roku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoczeniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Powołanie się przez skarżącego na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wymaga przedstawienia konkretnego problemu i wskazania przepisu, na tle którego się on pojawił oraz przedstawienia argumentacji, odrębnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, a przemawiającej za tym, iż rozstrzygnięcie

go stwarza rzeczywiste i poważne trudności. Ponadto wiąże się z obowiązkiem wykazania, że problem jest istotny i poważny, w rozumieniu powołanego przepisu, nierozwiązany w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, ma uniwersalny charakter i jego wyjaśnienie służyć będzie rozpoznaniu innych podobnych spraw oraz rozstrzygnięciu sprawy skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.). Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie wypełniają przedstawionych wymagań. Nie stanowią one w istocie zagadnień prawnych, brak w nich cech nowości, jak też przydatności dla rozstrzygnięcia sprawy. Opisane problemy dotyczą innego stanu faktycznego niż ten, który był podstawą zaskarżonego postanowienia i jest wiążący w postępowaniu kasacyjnym. Dotyczy to zarówno ruchomości zatrzymanych przez skarżącego, jak i środków pieniężnych zgromadzonych na wspólnym rachunku bankowym.

Skuteczne powołanie przez skarżącego przesłanki objętej art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy. Poruszona kwestia przynależności środków pomocowych przyznanych jako finansowego wsparcia ze strony państwa w zaspokajaniu potrzeb dziecka nie wymaga wypowiedzi Sądu Najwyższego w ramach tej sprawy. Przeprowadzona przez Sądy obu instancji interpretacja art. 31 § 2 k.r.o. jest zgodna z poglądami

wyrażanymi w orzecznictwie sądów i piśmiennictwie prawniczym. Nie są objęte tym uregulowaniem środki, które nie są konsekwencją wykonywania pracy lub kontynuowania nauki przez małżonków, w tym przyznane dzieciom.

Ugruntowane zostało w orzecznictwie jednolite zapatrywanie przyjmujące, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest wykazanie przez skarżącego, drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymagania naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Nie spełnia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołanie naruszenia konkretnego przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 38/06, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.). Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia, w kontekście jej podstaw oraz motywów zaskarżonego wyroku nie zezwala na ocenę, że doszło do naruszenia, w stopniu kwalifikowanym prawa materialnego oraz procesowego, usprawiedliwiającego przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skarżący pominął zakres rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w tego rodzaju sprawie. Nie ma podstaw do uznania, że doszło do oparcia orzeczenia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią, przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie

obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Skarżący nie podał przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Analiza wniosku i jego uzasadnienia w kontekście podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów oraz motywów zaskarżonego postanowienia nie dawała podstaw do uznania, że zostały popełnione przez Sąd Okręgowy tak rażące nieprawidłowości. Podkreślenia wymaga pasywna postawa procesowa uczestników postępowania w odniesieniu do wartości nieruchomości objętej podziałem, jak też niewykazanie przesłanek do zdecydowania przez Sąd o zastosowaniu art. 232 zdanie drugie k.p.c.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

aw

aj